

سینما با توجه به سلیقه مخاطب موفق تر خواهد بود

امسال به دلیل برخی مسائل به نظر می‌آمد جشنواره دچار حاشیه شود اما با تمهیدات و سیاستگذاری خوبی که آنجا شد، سی‌ونهمین دوره آن نیز برگزار شد و این اتفاق خوبی است. توقف جشنواره آسیب جدی‌تری به نفس و اصل سینما می‌زد. ما علاقه‌مند به لذت سینما هستیم، این‌که سینما برای ما جهان دیگری خلق کند و از آن لذت ببریم؛ مسائل پیش آمده نباید مانع از جریان زندگی و سینما شود. از طرفی سینما و آثارش یعنی در کنار مردم حرکت و زندگی کردن و مخاطب اصلی سینما، مردم است.

سال گذشته به دلیل این‌که داور این جشنواره بودم، اکثر آثار را دیدم و امسال نیز برخی از آثار را دیده‌ام و فکر می‌کنم میانگین فیلم‌ها از سال‌های گذشته چیزی کم ندارد. اتفاق قابل‌تأملی که امسال در جشنواره فیلم کوتاه تهران وجود دارد، بحث توجه به ژانر است، چیزی که من همواره به آن تأکید داشتم. فقدان ژانر در سینما آسیب جدی به آن وارد می‌کند، تک‌ژانر شدن سینما و گرایش به فیلم‌های اجتماعی و تلخ آن هم با مضامین واقع‌گرایانه و گرنده برای مخاطب آزاردهنده خواهد بود.

توجه به مولفه‌های بومی

توجه به ژانر در سینما یعنی توجه به لذت سینما؛ سینمایی می‌تواند رویه جلو حرکت کند و ارتباط خود را با مخاطب جدی و محکم تر کند که دارای ژانرهای متنوع مبتنی بر مولفه های بومی در همه گونه‌های فیلم باشد. متأسفانه در سینمای بلند شاهد آسبیه که به موجب تک‌ژانر بودن آثار وارد شده، هستیم. بنابراین توجه به ژانر در فیلم کوتاه، یعنی توجه به شالوده و بنیان. این موضوع یعنی قرائت فیلمسازان جوان را متوجه ژانر کنیم. در سینمای دنیا از قبیل سینمای آمریکا، هند، کره و به تازگی چین، مخاطب براساس ژانر فیلم را برای تماشا انتخاب می‌کند و فیلمسازان براساس ژانر مخاطب را هدف‌گذاری می‌کنند. تجربه تاریخی نشان داده اگر سینما مبتنی بر ژانر به تولید برسد، هدف‌گذاری مخاطب داشته باشد و به سمت انتخاب ژانرهای مختلف پیش برود، حتماً توفیق بیشتری در بنا کردن سینمای بلند خواهد داشت. سینمای کوتاه در سال‌های گذشته از تک‌ژانری بودن رنج برده و به نظرم توجه به ژانر باید ۳۰ سال پیش اتفاق می‌افتاد تا فیلمسازان ما متوجه این موضوع باشند.

مقوله مهم مدیریت

سینمای کوتاه هم مانند سینمای بلند مورد حمایت دولتی است، از این رو مدیریت این بخش بسیار مهم است. این‌که ما سینما را دائماً لوده به گرایش‌های شبه‌وشنفکری ببینیم و آثار بر از مضامین واقعی باشد که مردم روزانه با آن دست به گریبان هستند، به معنای این است که از خود سینما دور شده‌ایم. این مساله به این مفهوم نیست که سینما برای سینما یا هنر برای هنر را تبلیغ کنیم، اگر سینما در درجه اول به مخاطب لذت نبخشد، نمی‌تواند حرف خود را در لایه های بعدی منتقل کند. بنابراین وجه لذت‌بخشی در سینما و جذابیت سرگرمی‌سازی یکی از مولفه‌های قدرتمندی است که می‌تواند مخاطب را نگه دارد. پس از آن می‌توانیم به مفاهیم، لایه‌های مختلف و اندیشه‌های متنوع نیز توجه کنیم. همچنین با موفقیت در جذب مخاطب، دیگر ترسی از تعطیلی و تحریم جشنواره‌ها نخواهیم داشت.

نمایش‌های بزرگ میدانی با موضوعات دینی چند سالی است که به مناسبت‌های مختلف در کشور اجرا می‌شود و مخاطبان بسیاری از طیف‌های متفاوت جامعه، استقبال خیلی خوبی از آن می‌کنند. تازه‌ترین نمایش در این زمینه، «جهان بانو» است که اجرای آن از شامگاه یکشنبه اول آبان در بوستان ولایت آغاز شده و به مدت ۲۵ شب میزبان مخاطبان است. حسن بزرآ، کارگردان این نمایش بزرگ میدانی است و تهیه‌کنندگی آن را هم علی اسماعیلی به‌عهده دارد.

نمایش میدانی «جهان بانو» در بوستان ولایت

گفت‌وگو با امید وفایی، فیلمساز و مدرس انجمن سینمای جوانان ایران

تنوع «گونه» سینما را از کلیشه دور می‌کند

یکی از بخش‌های جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران، مرور آثار فیلمسازان باتجربه و ریشه‌دار انجمن سینمای جوان ایران است. در این دوره جشنواره فیلم کوتاه هم آثار مستند و داستانی امید وفایی، فیلمساز و مدرس انجمن سینمای جوانان ایران مرور شد و فیلم‌های داستانی و مستند او با نام‌های «امروز روز من (۱۳۷۹)»، «آدم معمولی (۱۳۸۴)»، «وقایع‌نگاری یک عشق ناتمام (۱۳۸۵)»، «به همین سادگی (۱۳۸۶)»، «تیغ و قلم (۱۳۸۸)»، «در این نزدیکی (۱۳۸۷)»، «روشنایی‌های شهر (۱۳۹۰)» و «سزارین (۱۳۹۷)» در سی‌ونهمین جشنواره فیلم کوتاه تهران نمایش داده شد. وفایی متولد ۱۳۵۵ و دانش‌آموخته دوره‌های فیلمسازی انجمن سینمای جوانان ملایر در سال ۱۳۶۹ است. او مدرک کارگردانی خود را از دانشگاه سوره اصفهان – تهران در سال ۱۳۸۴ دریافت کرده و به‌عنوان یکی از فعال‌ترین اعضای انجمن در استان همدان علاوه بر فیلمسازی و عکاسی به‌عنوان مدرس فیلمسازی و عکاسی فعالیت دارد. او همچنین دبیری جشنواره منطقه‌ای فیلم و عکس ملایر (آگر) را نیز برعهده داشته است. وفایی قصد داشت پیش از جشنواره آثار قدیمی‌اش را با نگاهی تازه روتوش و اصلاح کند اما بعد به این نتیجه رسید که دست به ساختار فیلم‌ها نزند. او معتقد است فیلم‌هایش به‌عنوان تکه‌هایی از او حاصل همه خوبی‌ها و بدی‌ها و خطاها و نقاط مثبت‌شان و ترکیب از آگاهی و عدم آگاهی است و همه ارزش آنها هم به این دلیل است.

❗ روند فعالیت فیلمسازان جوان فیلم کوتاه را چطور می‌بینید؟ فکر نمی‌کنید برخی فقط روی فرم تأکید دارند و نسبت به محتوا غافل هستند؟

به نظرم خوشایند نیست که بین فیلمسازان دیوارکشی کنیم. البته از نظر سنی و از نظر تجربه می‌توان این تفکیک و تقسیم‌بندی را انجام داد اما این الزاماً به این معنا نیست که بگوییم فیلمسازان جوان و آنهایی که مشغول فیلمسازی هستند در فرم قوی‌تر هستند و در زمینه محتوا این توانایی و قدرت را ندارند. به نظرم حتی فیلم‌هایی که فکر می‌کنیم فقط محتوایی هستند و به شرایط اجتماعی می‌پردازند هم فرم و قالبی دارند و شکل ارائه‌شان عوض شده است.

به نظرم در شکل تازه فیلمسازی این تعاریف و خط‌کشی‌ها رنگ می‌بازند و ما فیلمسازان مستعد، جوان و خوبی داریم که هم از نظر محتوا و هم از نظر فرم توانمند ظاهر می‌شوند اما اگر احساس می‌کنیم این محتوا آن چیزی نیست که فیلمسازان در گذشته به آن می‌رسیدند، طبیعی است، چون شرایط اجتماعی، محیطی، اقتصادی و سیاسی تغییر کرده و ما نمی‌توانیم از یک فیلمساز جوان توقع داشته باشیم همان نگاهی را داشته باشد که فیلمسازان در سال‌ها پیش داشتند.

جهان بانو، نمایشی با محوریت بانوان که در خلاصه آن آمده است: «جهان بانو، جهان بانوان است، بانوان آسمانی، از ازل تا حال. جهان بانو داستانی است نه تنها برای زنان که درباره زنان برای شناخت ایشان...». این نمایش میدانی در ادامه نمایش‌های بزرگ و میدانی «روشنای شب تار» و «تهاتر از مسیح» است که هرشب ساعت ۱۸ اجرا می‌شود. علاقه‌مندان می‌توانند برای تهیه و رزرو بلیت خود، به سامانه namaticket.ir مراجعه کنند. همچنین روزهای زوج این نمایش ویژه

بانوان است. جهان بانو تازه‌ترین اثر سازمان هنری رسانه‌ای اوج است که به همت موسسه سینمای ققنوس روی صحنه می‌رود. سایر عوامل این نمایش عبارتند از مجری طرح: امیرحسین پهرانی، طرح نور: عباس رحمانی‌پور، طراح صحنه و دکور: مرتضی پورحیدری، مدیر تولید: داوود طامهری، طراح صدا: عرفان حسن‌زاده، طراح جلوه‌های ویژه میدانی: یاسر یارمحمدی، مجری صدا: علی بیرنگ، مدیر تدارکات: تورج سلیمانی، طراح گریم: هاشم جوری / جام جم

❗ نظراتان را درباره مرور آثارتان در جشنواره امسال فیلم کوتاه تهران هم بگویید.

معمولاً از سال‌های دور در جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران همیشه بخشی برای معرفی آثار فیلمسازان دارای تجربه بیشتر وجود داشت. همین امر باعث شد انجمن سینمای جوان و جشنواره فیلم کوتاه در این دوره هم با یک نگاه کارشناسی سراغ اعضای خودش و کسانی که در این حوزه کار کردند بروند. البته من بیش از این‌که بخوام از واژه پیشکسوت استفاده کنم، دوست دارم از واژه باتجربه استفاده کنم. به نظرم وجود این بخش و دیدن آثار فیلمسازانی که تجربه‌های بیشتری در زمان‌های متفاوت داشتند، باعث نوعی انتقال تجربه از نظر شکلی و از نظر صری می‌شود. به نظرم مخاطبان جوان وقتی با آثار فیلمسازان باتجربه از نظر فنی یا فضای فکری مواجه می‌شوند، تأثیری می‌پذیرند. ممکن است فیلمساز جوانی که با ابزار و فضاوساحت فیلم و سینما آشنا شده، در مواجهه با تجربیات قدیمی یک بازخوانی ذهنی انجام می‌دهد و یک سیر تاریخی و زمانی را با تماشای چند اثر هنری در قالب رسانه‌ای به نام فیلم می‌بیند. این همان اتفاق مثبتی است که در بخش مروری بر آثار رخ می‌دهد، یعنی انتقال تجربه به درست‌ترین و سینمایی‌ترین شکل ممکن.

هم فیلم کوتاه و هم سینما را جدی بگیرد و در نوع انتقال تجربه‌ها و فضای اجتماعی ما موفق‌تر عمل کند. این‌که فضای سینمای امروز ایران دچار نوعی تکرار و کلیشه و یکنواختی است، به علت بی‌اعتنایی به مقوله مهم ژانر است. در قدیم وقتی فیلم‌ها را می‌دیدیم، امضای کارگردان را پای آثار تشخیص می‌دادیم، حتی اگر با فیلم بدی مواجه بودیم، باز متوجه می‌شدیم فیلم را کدام کارگردان ساخته است اما به تدریج اتفاقی در حوزه فیلم کوتاه افتاد و فضای جشنواره فیلم کوتاه تهران از دهه ۸۰ به سمتی رفت که ماهیت اکسپریمنتال و تجربی خود را از دست داد و برداشت اشتباهی که از فیلم حرفه‌ای وجود داشت، ظاهر سانی مانتال و فریبنده‌ای به فیلم‌ها داد اما امیدوارم در این سال‌ها و دوره جدید با ورود به ژانر و حمایت مناسب از فیلمسازان مستعد و جوان در مناطق مختلف کشور، آن نگاه دارای ایراد گذشته اصلاح شود و شاهد اتفاقات مثبتی در حوزه فیلم کوتاه باشیم و در سال‌های بعد هم اثرات مثبت آن را در فیلم‌های بلند و سینمای حرفه‌ای ببینیم. اهمیت دادن به ژانر در این دوره جشنواره و پررنگ‌تر بودنش باعث ازبین‌رفتن تکرار و یکنواختی فیلم‌ها می‌شود.

قبلی با وجود طرح موضوع چندان برجسته نبود و روی آن تأکید نمی‌شد. در سال‌های قبل فیلمسازان کوتاه، عرق عجیبی روی فضای سینمای اجتماعی داشتند و فیلم‌ها چنین حال‌وهوایی داشت. همین باعث می‌شد فیلمسازان فیلم کوتاه به چیز دیگری جز فضای اجتماعی فکر نکنند یا احساس کنند فیلمسازی در ژانرهای مختلف در حوزه توانایی‌های آنها نیست اما امسال این اتفاق خیلی خوب افتاد و حوزه ژانر چه در انجمن سینمای جوان و به‌ویژه در سی‌ونهمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران با تمرکز بیشتری بررسی شد و عزیزانی که در حوزه سینما تخصص داشتند آمدند و در قالب نشست‌های تخصصی و آموزشی درباره ژانر اظهارنظر کردند. البته چیزی که می‌خواهم به آن اشاره کنم، مختص به این جشنواره نیست و در سال‌ها و جشنواره‌های قبل هم تا حدودی مطرح بود اما در این دوره جشنواره بحث تنوع ژانر مهم‌ترین و مثبت‌ترین اتفاق بود. موضوعی که در دوره‌های

امیدوارم در این سال‌ها و دوره جدید با ورود به ژانر و حمایت مناسب از فیلمسازان مستعد و جوان در مناطق مختلف کشور آن نگاه دارای ایراد گذشته اصلاح شود و شاهد اتفاقات مثبتی در حوزه فیلم کوتاه باشیم

گزارش تصویری

سینما

«مهر سینمای ایران» در ۲۷ استان جدید

با توجه به تمدید برگزاری برنامه مهر سینمای ایران، هفت استان دیگر این رویداد را برگزار می‌کنند. با توجه به تمدید برگزاری این رویداد تا ۱۵ آبان ماه، هفت استان سمنان، کرمان، همدان، البرز، زنجان، تهران و اردبیل برای برگزاری این جشن ملی اعلام آمادگی کردند. به این ترتیب که در روز چهارشنبه، ۴ آبان استان سمنان به مدیریت فرشید فلاح لاله زاری، در روز پنجشنبه، ۵ آبان استان کرمان به مدیریت محسن روحی و در روز چهارشنبه ۱۱ آبان، استان‌های همدان به مدیریت مسعود ویژه، البرز به مدیریت سعید جابری انصاری، زنجان به مدیریت امرا... حسنی، تهران به مدیریت محمد خراسانی‌زاده و در روز پنجشنبه ۱۲ آبان ماه استان اردبیل به مدیریت عبدال... بحرعلومی برنامه «مهر سینمای ایران» را برگزار کرده و به تجلیل از هنرمندان استان خود می‌پردازند. هفته مهر سینمای ایران به مناسبت روز ملی سینما و با هدف تحقق استمرار شادابی و پویایی و توجه خاص به مقوله عدالت فرهنگی و هنری در حال برگزاری است. / جام جم

رویداد

جشنواره‌ای با شعار «ایران عزیز»

نشست خبری سیزدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم‌۱۰۰ با حضور حمیدرضا جعفریان رئیس شورای سیاست‌گذاری، یوسف منصوری دبیر، محمد روح‌الامین مدیر هنری و هادی فیروزمندی مدیر رسانه جشنواره روز گذشته در سال کنفرانس سازمان سینمایی سوره برگزار شد.

سیزدهمین جشنواره فیلم ۱۰۰ گفت: به جز بحث فرانهران و توجه به استان‌ها و فیلمسازان کمتر دیده‌شده، محور اصلی جشنواره همیشه کشف استعدادها بوده است تا فرصت ظهور و بروز برای فیلمسازانی که کمتر دیده می‌شوند، فراهم شود. در دوره‌های گذشته جشنواره افراد زیادی شرکت کرده که در حال حاضر فیلمسازان مطرحی شده‌اند. یوسف منصوری، دبیر سیزدهمین دوره جشنواره فیلم ۱۰۰ هم، با بیان آن‌که شعار امسال جشنواره، «ایران عزیز» است و بخش داخلی با این شعار فعالیت می‌کند، یادآور شد: هدف و تقاضای مان این است روی محورهایی که ما به صورت مشخص اعلام می‌کنیم، چچه‌ها بتوانند با آن عینک در محیط و بومی که زندگی می‌کنند، چیزی خلق کنند که حال همه را خوب کند. اگر به سمت سینمای اجتماعی هم می‌رویم با نگاه روشن و راه حل باشد و صرفاً بازنمایی مسأله نباشد. / جام جم

خیلی پسندیدیم

باوجود برخی مخالف‌خوانی‌ها و تحریم‌ها، سی‌ونهمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران با شور و استقبال کم‌نظیر مخاطبان و علاقه‌مندان به حوزه فیلم کوتاه برگزار شد و پردیس سینمایی ملت هم روز شاهد حضور خیل عظیمی از اهالی سینما بود. گرچه نفس حضور در این جشنواره مهم و معتبر برای فیلمسازان جوان و مستعد حکم جایزه و برنده شدن را دارد و برای برگزیدگان این پیروزی شادمانه‌تر هم می‌شود اما شاید آنچه به‌گونه‌ای دیگر طعم این موفقیت را برای آنها ماندگارتر می‌کند، صدنشینی در آرای مردمی است و می‌توان تصور کرد فیلمسازانی که باگزینشه «خیلی پسندیدم» تماشاگران مواجه و تأیید می‌شوند، چه انگیزه مضاعفی برای ادامه راه فیلمسازی پیدا می‌کنند.

